

розмежування між цими двома поняттями є недостатньо, що унеможлиблює надання належного міжнародно-правового захисту представниками військової розвідки. Тому, вкрай необхідним є дослідження даних понять та виведення чіткіших критеріальних ознак процесуальної ідентифікації діяльності вищезазначених осіб.

Список використаних джерел:

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 8 червня 1977 року: веб-сайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#o273 (дата звернення: 04.10.2022).
2. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12.08.1949: веб-сайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#o171 (дата звернення: 04.10.2022).

Крамаренко Ю. М.,
доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ЗЛОЧИННА ПАРАДИГМА ЯК ВИКЛИК ТА ЗАГРОЗА
МІЖНАРОДНІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ**

Сучасний світ перебуває в стадії швидких перетворень та певної дезорієнтації суспільства. Складно сказати, чим є світові кризи та конфлікти – причинами чи наслідками таких тенденцій, проте однозначно можна констатувати їх поширеність у повсякденному житті. Вказані тенденції мають свій вплив і на світоглядну модель суспільства як на національному, так і глобальному рівні. У наукових та філософських надбаннях сьогодення неодноразово порушувалась ця тема, при цьому для передачі сутності сучасного суспільства використовувались такі словосполучення як «суспільство споживання» [1] або «суспільство вражень» [2]. Так, Н. Комих, дискутуючи щодо процесів трансформації розуміння права, зазначає: «Сучасна людина знаходиться в мережах постійної спокуси, оскільки бажання того, хто їй піддається, ніколи не буде задоволено. У суспільстві вражень, в суспільстві споживання спокуса замінює смисл людського існування і одночасно вказує на його повну відсутність, відбувається заміна справжніх цінностей уявними і не існуючими» [3, с.78]. Один із засновників соціологічного факультету у Гарвардському університеті та президентів Американської соціологічної асоціації Питирим Сорокін, зазначаючи

постійне чергування трьох форм культур «ідеаціональної», «ідеалістичної» та «чуттєвої», ще понад 50 років тому вказував, на те, що ми маємо час «коли одна форма культури та суспільства (чуттєва) зникає, а інша форма лише з'являється». Чуттєве мистецтво (мистецтво чуттєвої культури) він характеризував наступним чином: «На його зрілому ступені улюблені «герої» його – повії, злочинці, вуличні хлопчачки, божевільні, лицеміри, шахраї та інші подібні до них асоціальні типи. Його мета – доставити тонку чуттєву насолоду: розслаблення, збудження втомлених нервів, розвагу, веселість. З цієї причини воно має бути сенсаційним, пристрасним, патетичним, чуттєвим, що постійно шукає щось нове. Воно відзначено збуджуючою наготою та хтивістю. Воно вільне від релігії, моралі та інших цінностей, і проголошує себе «мистецтвом для мистецтва». Так як воно має розважати і веселити, воно широко використовує карикатуру, сатиру, комедію, фарс, викриття, глузування тощо» [4].

Крім зазначеного, слід звернути увагу на те, що сучасна організована злочинність, створює суттєву загрозу як на національному, так і міжнародному рівні. Злочинні організації все більше набувають досвіду терористичних організацій, перетворюючись або асимілюючи з ними [5, с.34-35], а також стають повноцінними суб'єктами впливу на соціальні та державні процеси. Вказане створює живильне підґрунтя для формування та поширення «злочинної парадигми», тобто такої системи цінностей, що стверджує «ієрархічність, експлуатацію та експансію у своїй сукупності», і яка може «спотворити існуюче уявлення про норму поведінки, характерну для правової держави та громадянського суспільства» [6, с. 29].

Вказані тенденції вимагають консолідації органів влади, інститутів громадянського суспільства та пересічних громадян, що прагнуть жити у правовій державі. Слушними в цьому розумінні є розроблені Комітетом Ради Європи по боротьбі з тероризмом (CDCT) і прийняті 31.03.2021 року Комітетом міністрів «Керівні принципи», що містять рекомендації країнам-членам щодо попередження та протидії тероризму. Вони полягають у таких напрямках: 1) правові інструменти та основи; 2) моніторинг/розвідка; 3) розслідування; 4) матеріальне кримінальне право; 5) захист свідків, співробітників правосуддя та викривачів; 6) повернення активів; 7) корупція; 8) місця позбавлення волі (щодо попередження радикалізації та насильницького екстремізму, активізації програм реабілітації тощо); 9) потенціал (кадрове забезпечення, спеціалізація співробітників правоохоронних органів та суддів); 10) боротьба із незаконним обігом зброї; 11) співробітництво та координація на національному та міжнародному рівнях; 12) дослідження (щодо заохочення досліджень в сфері тероризму та транснаціональної організованої злочинності) [7]. Вказані принципи можуть бути взяті до уваги і в нашій країні щодо діяльності «сектору безпеки та оборони» в розумінні Закону України «Про національну безпеку України» [8].

Отже, сьогодні ми маємо суттєві виклики та загрози, що

перешкоджають формуванню та становленню правової держави та громадянського суспільства. Однією з таких загроз на світоглядному рівні є «злочинна парадигма», що з огляду поточної системи культурних цінностей та орієнтирів, має потенціал для формування та поширення. Недопущення її поширення та нейтралізація впливу суб'єктів, що транслують такі цінності є першочерговою задачею як державних, так і громадських інститутів, що досягається лише за рахунок консолідації та співробітництва.

Список використаних джерел:

1. Бодрійяр Жан. Суспільство споживання. Його міфи та структури / Пер. з фр. Е.А.Самарського, 2006. - 269 с.
2. Gerhard Schulze . (2005). Die Erlebnisgesellschaft . Kultursoziologie der Gegenwart . NY .: Campus Verlag , 612 p
3. Комих Н. «Суспільство вражень» як простір розгортання процесів трансформації розуміння права / Н. Комих // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2021. - № 4 (114). – С. 75-80
4. Офіційний сайт Фонду Питирима Сорокіна (Вінчестер, США)
URL: <https://cliffstreet.org/index.php/foundation>
5. Практичне використання іноземного досвіду в боротьбі з організованими злочинними групами, злочинними організаціями або злочинною спільнотою : метод. рек. / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко. – Дніпро : ДДУВС, 2021. – 72 с.
6. Сучасні питання протидії організованій злочинності в Україні та за кордоном : монографія / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, В.Г. Хашев.). – Дніпро: ДДУВС, 2022. – 216 с.
7. Council of Europe. Council of Europe Committee on Counter-Terrorism (CDCT). URL: https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a19655
8. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n7>

Кривокурс О. Г.,
викладач кафедри криміналістики
та домедичної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ
МАЛОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛІСНОГО НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ДОГЛЯДУ
ЗА ДИТИНОЮ**

Допит потерпілого є однією з першочергових та найбільш поширених слідчих (розшукових) дій під час проведення досудового розслідування. Погоджуйтесь з твердженням М.В. Салтевського, який визначає допит як